ARKUSZ ZAWIERA INFORMACJE PRAWNIE CHRONIONE DO MOMENTU ROZPOCZĘCIA EGZAMINU!

Miejsce na naklejkę

MGE-R1_1P-082

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ ROK 2008

Czas pracy 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron (zadania 1 – 35) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **60 punktów**

Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Zadania od 1. do 9. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy przedstawiającej fragment Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Zadanie 1. *(1 pkt)*

Na fotografii znajduje się fragment terenu przedstawionego na barwnej mapie szczegółowej.

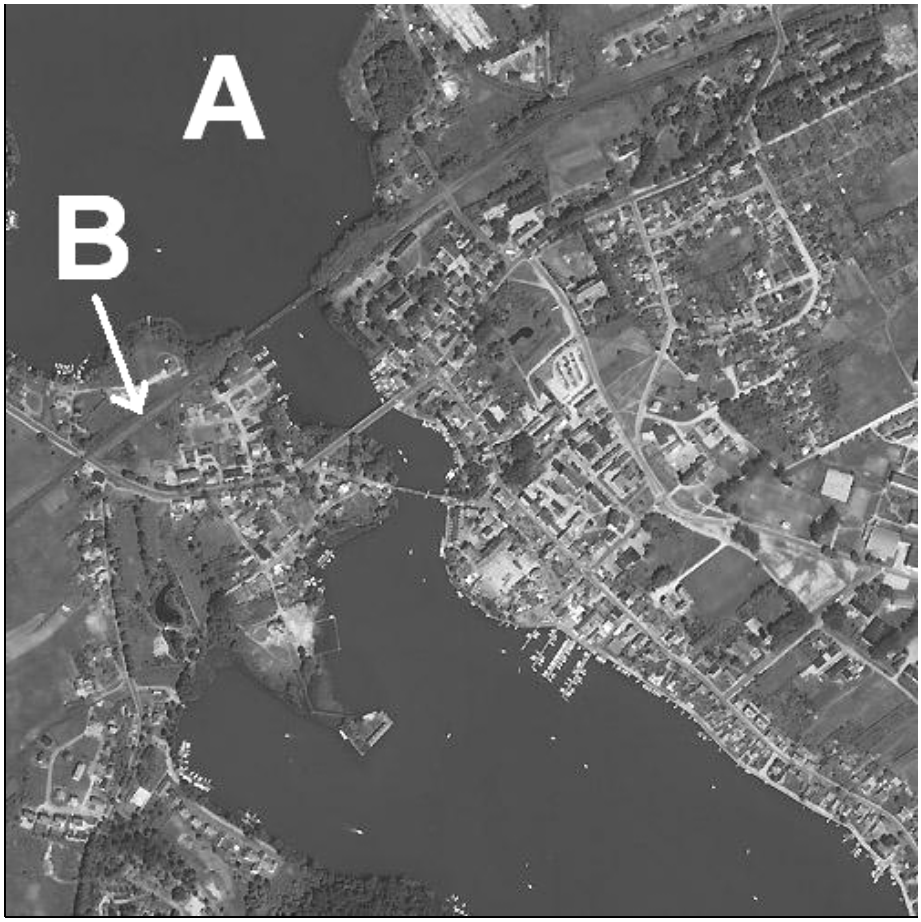

- **Odczytaj z mapy i podaj nazwę własną akwenu oznaczonego na fotografii literą A.**

.....

- **Zaznacz poprawne zakończenie zdania.**
  Na fotografii literą B oznaczono
  A. drogę krajową.
  B. drogę wojewódzką.
  C. linię kolejową.
  D. szlak turystyczny.

Zadanie 2. *(1 pkt)*

Podaj nazwy dwóch rodzajów skal przedstawionych w legendzie mapy.

- .....
- .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 3. *(2 pkt)*

Podaj nazwy metod kartograficznych, za pomocą których przedstawiono na mapie:

- obszary leśne .....
- szlaki kajakowe .....
- głębokości o tych samych wartościach w jeziorach .....

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Powierzchnia Jeziora Łuknajno zajmuje na mapie w skali 1:200000 obszar 1,7 cm^2.
Oblicz powierzchnię jeziora w terenie. Wynik podaj w km^2. Zapisz obliczenia.
Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź .....

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Zaznacz dwa typy jezior polodowcowych, występujących na obszarze objętym mapą.

A. morenowe
B. krasowe
C. cyrkowe
D. rynnowe
E. tektoniczne

Zadanie 6. *(1 pkt)*

Jezioro Mikołajskie jest jednym z częściej wykorzystywanych akwenów żeglarskich w Polsce.
Podaj na podstawie mapy dwie przyrodnicze cechy Jeziora Mikołajskiego, świadczące o jego atrakcyjności dla turystyki.

1. .....

.....

2. .....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 7. *(2 pkt)*

a) Wykorzystaj mapę i podaj czynnik sprzyjający eutrofizacji Jeziora Łuknajno.

.....

.....

b) Zaznacz poprawne zakończenie zdania.

Skutkiem procesu eutrofizacji jezior jest

A. przyspieszenie rozwoju glonów zabarwiających wodę na zielonkawy kolor.

B. wzrost zawartości tlenu na skutek rozkładu materii organicznej.

C. wzrost zasolenia wód jeziora.

D. spowolnienie odkładania osadów na dnie jeziora.

Zadanie 8. *(1 pkt)*

Wymień na podstawie mapy dwie cechy świadczące o młodoglacjalnej rzeźbie obszaru przedstawionego na mapie.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 9. *(1 pkt)*

Podaj dwa przykłady działań, które powinny być podejmowane w Mazurskim Parku Krajobrazowym, aby nie doprowadzić do zniszczenia lub silnego przekształcenia unikalnego krajobrazu tego obszaru.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 10. *(2 pkt)*

Oblicz wysokość górowania Słońca nad horyzontem Warszawy (52°N, 21°E) w dniach 22 czerwca i 22 grudnia. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 11. *(2 pkt)*

a) Wymień, w kolejności od Słońca, nazwy planet typu ziemskiego.

.....

b) Podaj dwie różnice między planetami typu ziemskiego a pozostałymi planetami w Układzie Słonecznym.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 12. *(2 pkt)*

Fotografia przedstawia fragment wybrzeża zachodniej Francji.

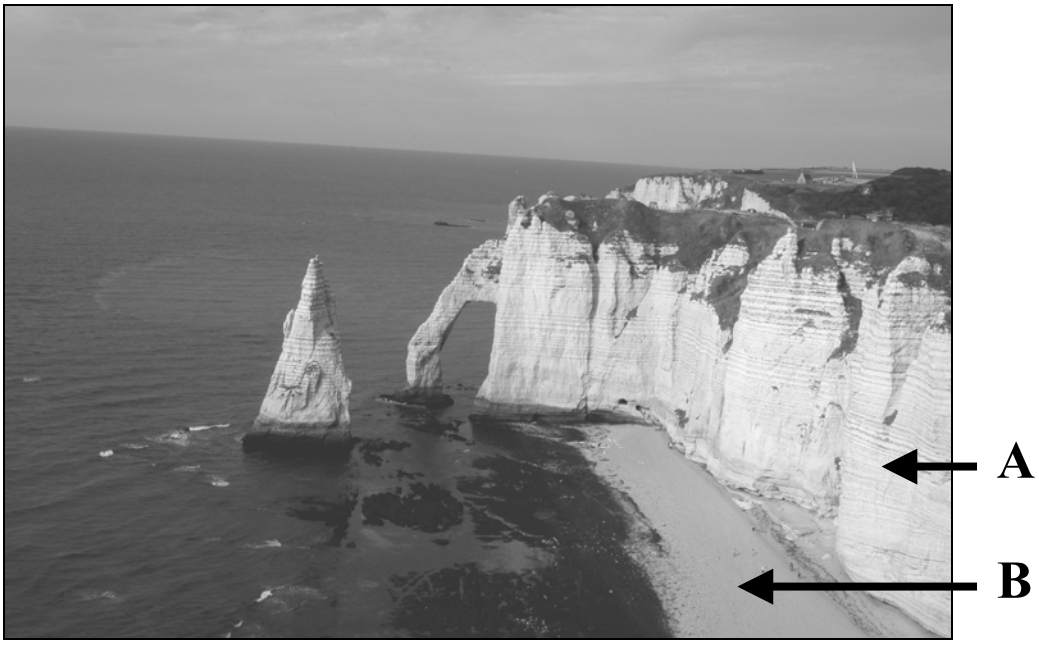

a) Wymień nazwy elementów budowy wybrzeża wysokiego oznaczonych na fotografii literami A i B.

A. .....

B. .....

b) Podaj nazwę procesu, który doprowadził do utworzenia elementu wybrzeża oznaczonego na fotografii literą A.

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	7.	8.	9.	10.	11.	12.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt						

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 13. *(2 pkt)*

Na mapie przedstawiono granice i kierunki ruchu płyt litosfery.

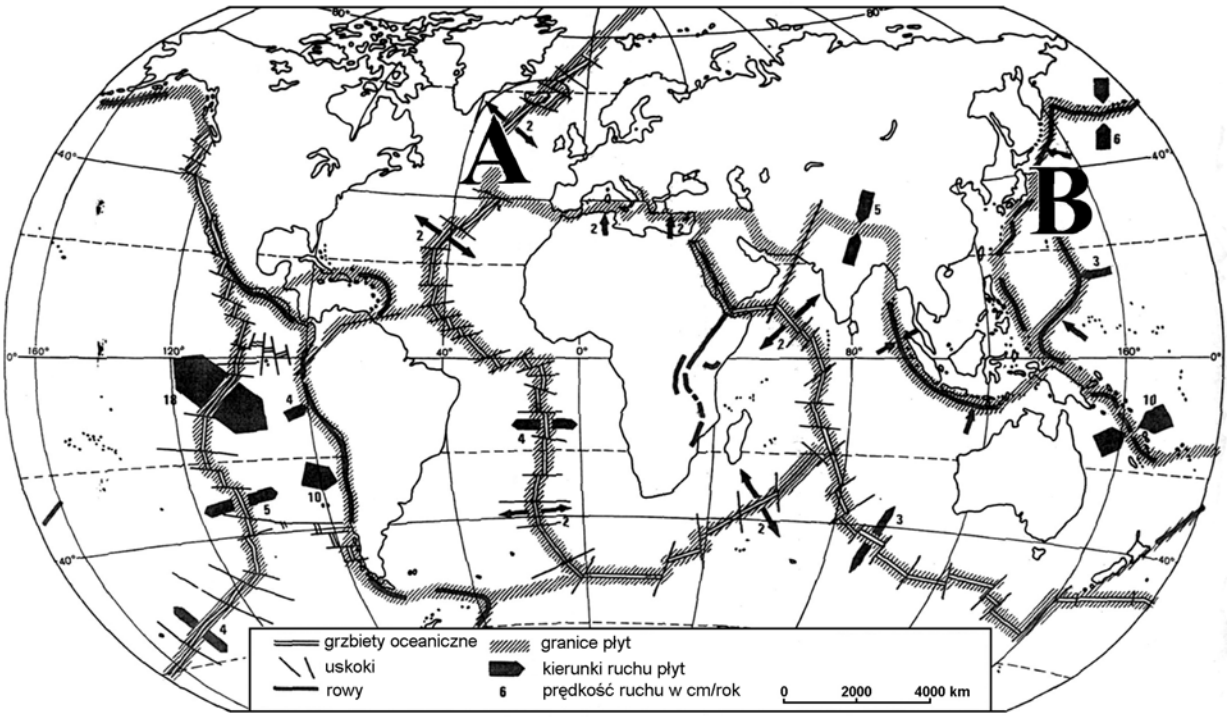

Przyporządkuj obszarom oznaczonym na mapie literami A i B po dwa zjawiska lub procesy geologiczne, dobierając je z wymienionych poniżej.

1. Powstawanie głębokiej szczeliny, wzdłuż której wylewa się lawa bazaltowa zastygająca na krawędziach płyt.
2. Podsuwanie się jednej płyty litosfery pod drugą i wtapianie się jej w płaszcz.
3. Powstawanie rowów oceanicznych na skutek zstępujących prądów konwekcyjnych.
4. Odtwarzanie się skorupy oceanicznej w strefie ryftu.
5. Zderzanie się kontynentalnych płyt litosfery.

Obszar na mapie	Zjawiska lub procesy geologiczne (wpisz numery)
A	• ..... • .....
B	• ..... • .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 14. *(1 pkt)*

Zaznacz metodę, która służy do określania wieku względnego skał i zdarzeń geologicznych na Ziemi.

Metody:
A. Izotopowa ^{238}U
B. Paleontologiczna
C. Dendrochronologiczna
D. Izotopowa ^{14}C

Zadanie 15. *(1 pkt)*

Wymień metodę określania wieku bezwzględnego zdarzeń geologicznych, którą należy zastosować, aby zbadać wiek powstania oraz wiek zaniku obecnie zarośniętej misy jeziornej na Pojezierzu Mazurskim.
Nazwę metody wybierz spośród podanych w zadaniu 14.

.....

Zadanie 16. *(2 pkt)*

Przyporządkuj danym klimatycznym w tabeli nazwy następujących stacji meteorologicznych: Białystok, Nowy Targ, Poznań, Świnoujście.

Nazwa stacji		Miesiące												Rok
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	T	–1,4	–0,5	3,0	8,0	13,8	17,1	19,2	17,7	13,5	8,6	3,3	0,0	8,5
	O	35	26	32	39	53	49	76	56	46	32	35	38	517
	T	–0,6	–0,1	2,5	6,6	11,4	15,2	17,7	16,7	13,8	8,7	3,9	0,9	8,0
	O	49	35	39	43	47	55	78	76	51	54	46	55	628
	T	–5,2	–4,7	0,1	5,9	11,7	14,3	15,9	14,7	11,3	6,2	0,6	–3,0	5,6
	O	52	45	45	60	83	111	136	112	72	54	47	47	864
	T	–4,1	–3,2	0,7	6,7	13,3	16,5	18,4	16,7	12,6	7,0	1,4	–2,4	7,0
	O	30	24	27	37	46	64	80	67	37	37	37	36	522

T – średnia temperatura powietrza w ºC
O – opady atmosferyczne w mm

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt				

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 17. *(2 pkt)*

Wykres przedstawia zawartość w atmosferze ziemskiej wybranego składnika gazowego.

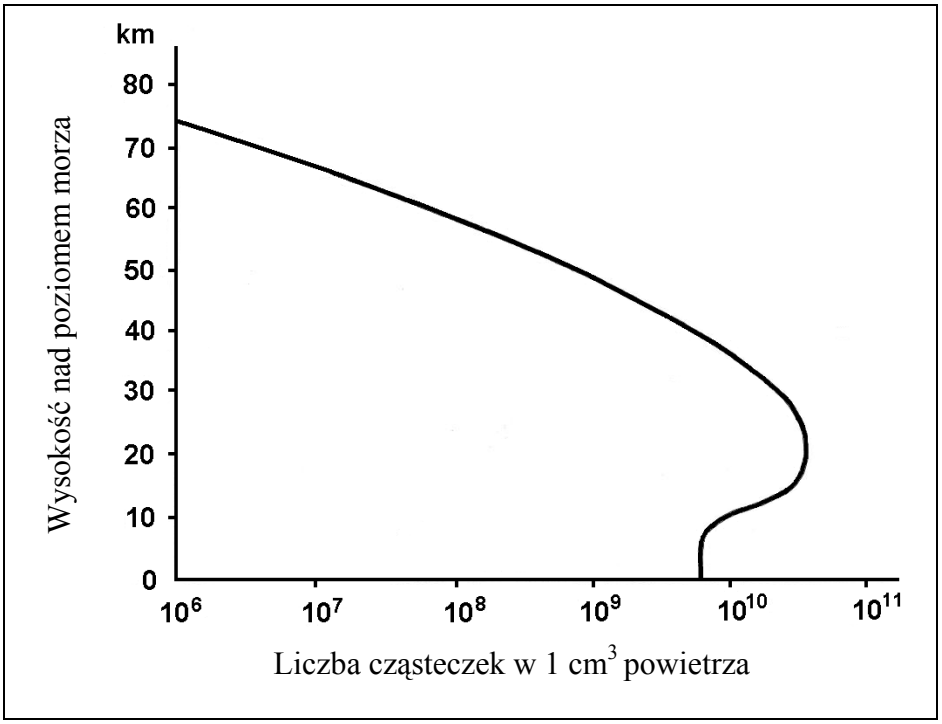

a) Podaj nazwę składnika gazowego, którego zawartość w atmosferze przedstawiono na wykresie. Nazwę składnika dobierz z podanych poniżej.

dwutlenek siarki, para wodna, ozon, dwutlenek węgla

.....

b) Podaj nazwę warstwy atmosfery, w której występuje największa koncentracja tego składnika.

.....

Zadanie 18. *(2 pkt)*

Przyporządkuj każdemu ze skutków działalności rzeki odpowiedni proces, który bezpośrednio doprowadza do jego powstania.

Skutek:	Proces:
A. stożek napływowy	1. erozja boczna i akumulacja
B. meander	2. erozja wgłębna
C. dolina V-kształtna	3. erozja wsteczna
D. kaptaż	4. transport
	5. akumulacja

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 19. *(1 pkt)*

Układ sieci rzecznej w Polsce cechuje asymetria dorzeczy dwóch największych rzek, a sieć rzeczna na obszarze nizin Polski wykazuje układ zarówno południkowy, jak i równoleżnikowy.

Zaznacz dwa czynniki, które wpłynęły na opisany układ sieci rzecznej na nizinach Polski.

A. Pochylenie obszaru Polski z SE ku NW.

B. Obecność kanałów i rowów melioracyjnych.

C. Eksploatacja złóż surowców mineralnych.

D. Występowanie wału i niecek tektonicznych.

E. Zbliżony do równoleżnikowego przebieg pradolin.

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Polska jest krajem o małych zasobach wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Działalność człowieka może prowadzić do zmniejszenia zasobów wody, ale może także przynosić skutki pozytywne.

Zaproponuj trzy możliwe do realizacji działania, które powinny być stosowane w Polsce w celu powiększenia lub odtwarzania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 21. *(2 pkt)*

Za przyczynę globalnego ocieplenia uznaje się wzrost zawartości w powietrzu gazów cieplarnianych.

Wymień trzy rozwiązania, służące ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	5.	6.	7.	8.	9.
	Maks. liczba pkt	2	2	1	2	2
	Uzyskana liczba pkt					

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 22. *(2 pkt)*

Duże miasta odznaczają się wyższą temperaturą w porównaniu z obszarami podmiejskimi. Zjawisko to nazywane „miejską wyspą ciepła" ilustruje na przykładzie Warszawy poniższy rysunek.

Izotermy średniej rocznej temperatury powietrza w Warszawie dla lat 1961-1980.

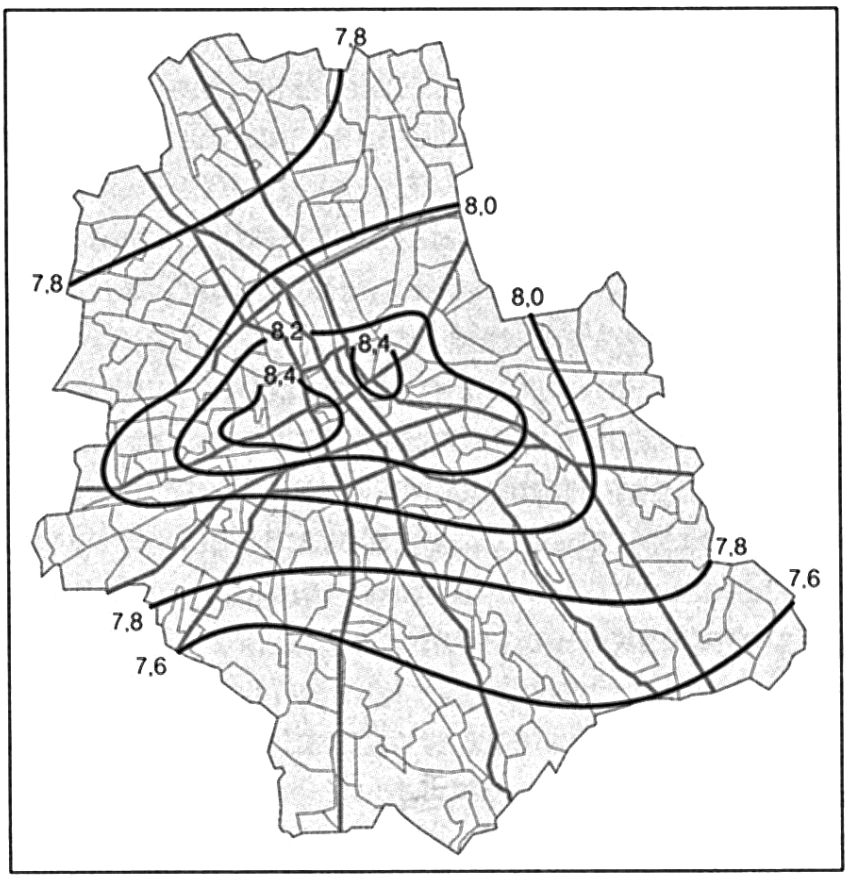

a) Podaj dwie przyczyny powstawania „miejskiej wyspy ciepła".

1. .....

.....

2. .....

.....

b) Konsekwencją „miejskiej wyspy ciepła" oraz emisji zanieczyszczeń powietrza jest ukształtowanie się lokalnego klimatu miasta.
Skreśl w nawiasach określenia błędne, aby cechy klimatu miasta były prawdziwe.

Klimat miasta w porównaniu terenami podmiejskimi odznacza się cechami:

– (wyższymi / niższymi) sumami opadów atmosferycznych

– bryzą miejską, która wieje (od centrum / ku centrum) miasta.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 23. *(2 pkt)*

Na diagramie zaznaczono procentowy udział wyznawców głównych religii na świecie.

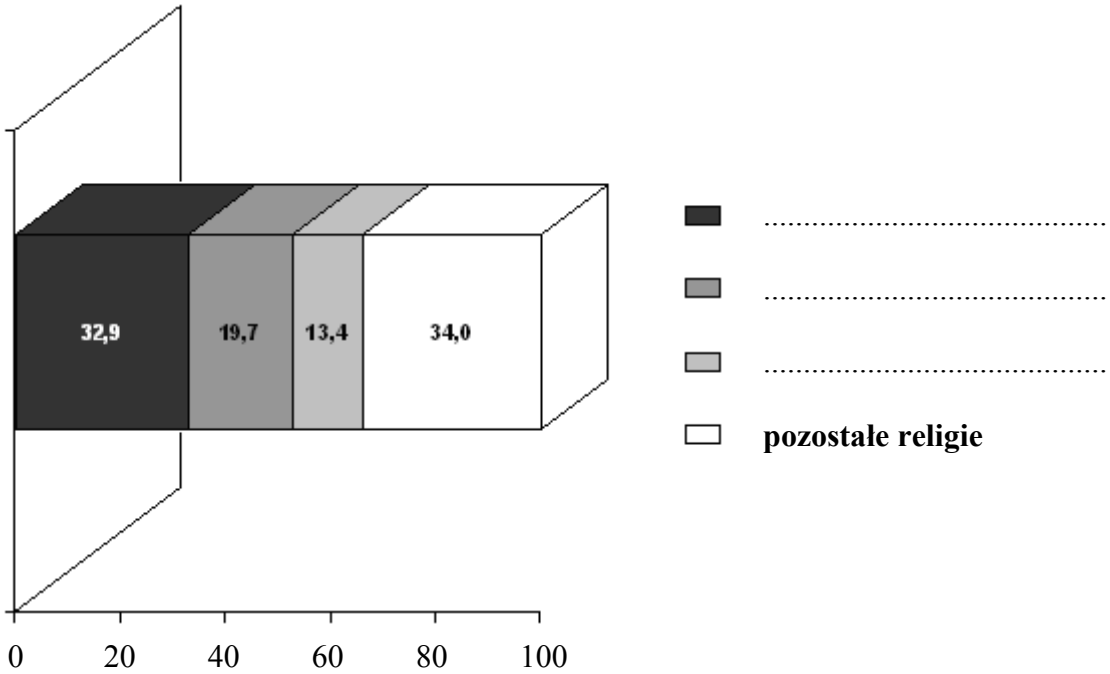

Udział wyznawców głównych religii na świecie w %

Uzupełnij legendę diagramu, wpisując w wyznaczone miejsca nazwy religii, które dobierz z podanych poniżej.

hinduizm, islam, judaizm, chrześcijaństwo

Zadanie 24. *(2 pkt)*

Jednym z czynników sprzyjających zaludnianiu obszarów Ziemi jest nadmorskie położenie. Na świecie ponad połowa ludności mieszka w pasie 200 km od wybrzeża, który stanowi zaledwie 21% powierzchni zamieszkałych kontynentów.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, przyczyny dużej koncentracji ludności na wybrzeżach morskich.

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	10.	11.	12.
	Maks. liczba pkt	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt			

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 25. *(2 pkt)*

Na mapie przedstawiono ludność Polski według województw w 2000 r. oraz prognozę zmian liczby ludności do roku 2030.

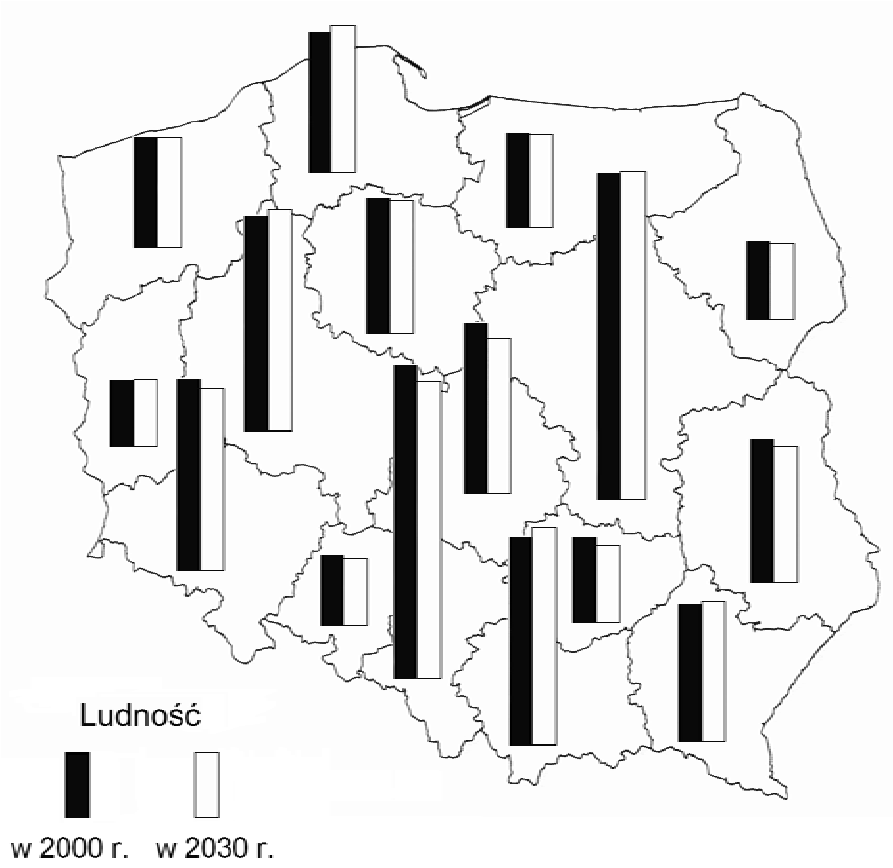

Przyporządkuj do podanych w tabelach przyczyn zmian liczby ludności po dwa spośród wymienionych województw.

dolnośląskie, podkarpackie, świętokrzyskie, podlaskie, małopolskie, warmińsko-mazurskie

Województwa o przewidywanym spadku liczby ludności

Przyczyna zmniejszania się liczby ludności	Województwa
Upadek tradycyjnych gałęzi przemysłu, niedostateczne tempo inwestycji gospodarczych, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji.	• ..... • .....

Województwa o przewidywanym wzroście liczby ludności

Przyczyna wzrostu liczby ludności	Województwa
Duży na tle kraju przyrost naturalny tradycyjnych społeczności wiejskich.	• ..... • .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 26. *(2 pkt)*

Wykresy przedstawiają strukturę pracujących w gospodarce w wybranych czterech województwach Polski w 2006 roku.

Wpisz obok wykresów oznaczonych numerami od 1 do 4 nazwy podanych województw.

lubelskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie

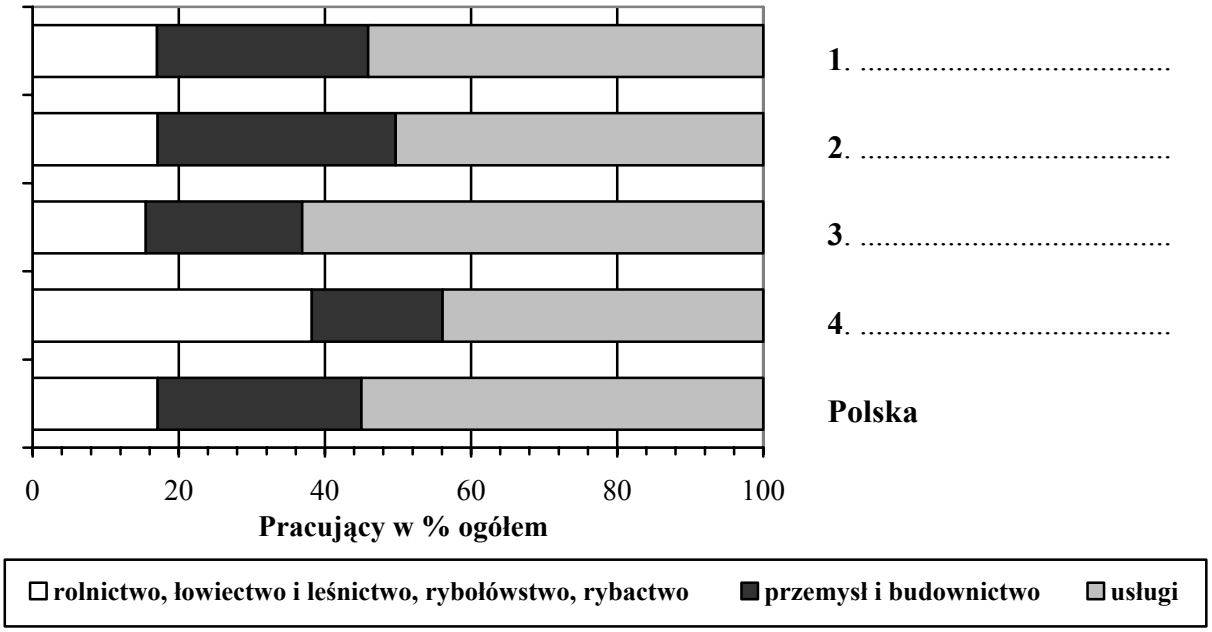

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

Polska

Zadanie 27. *(2 pkt)*

Przyporządkuj podanym surowcom mineralnym wybrane obszary ich eksploatacji.

A. gaz ziemny

B. ropa naftowa

C. węgiel kamienny

D. węgiel brunatny

1. Zagłębie Appalaskie, Zagłębie Donieckie, Nizina Chińska
2. basen Zatoki Gwinejskiej, basen Jez. Maracaibo, Zatoka Meksykańska
3. Nadrenia, Zagłębie Podmoskiewskie, Sudety
4. Ziemia Arnhema w Australii, Masyw Centralny we Francji, rejon Jez. Huron i Athabaska
5. południowy Ural, Półwysep Jamał, szelf Morza Północnego u wybrzeży Holandii

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	13.	14.	15.
	Maks. liczba pkt	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt			

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 28. *(2 pkt)*

Mapa przedstawia rozmieszczenie głównych jednostek tektonicznych Polski.

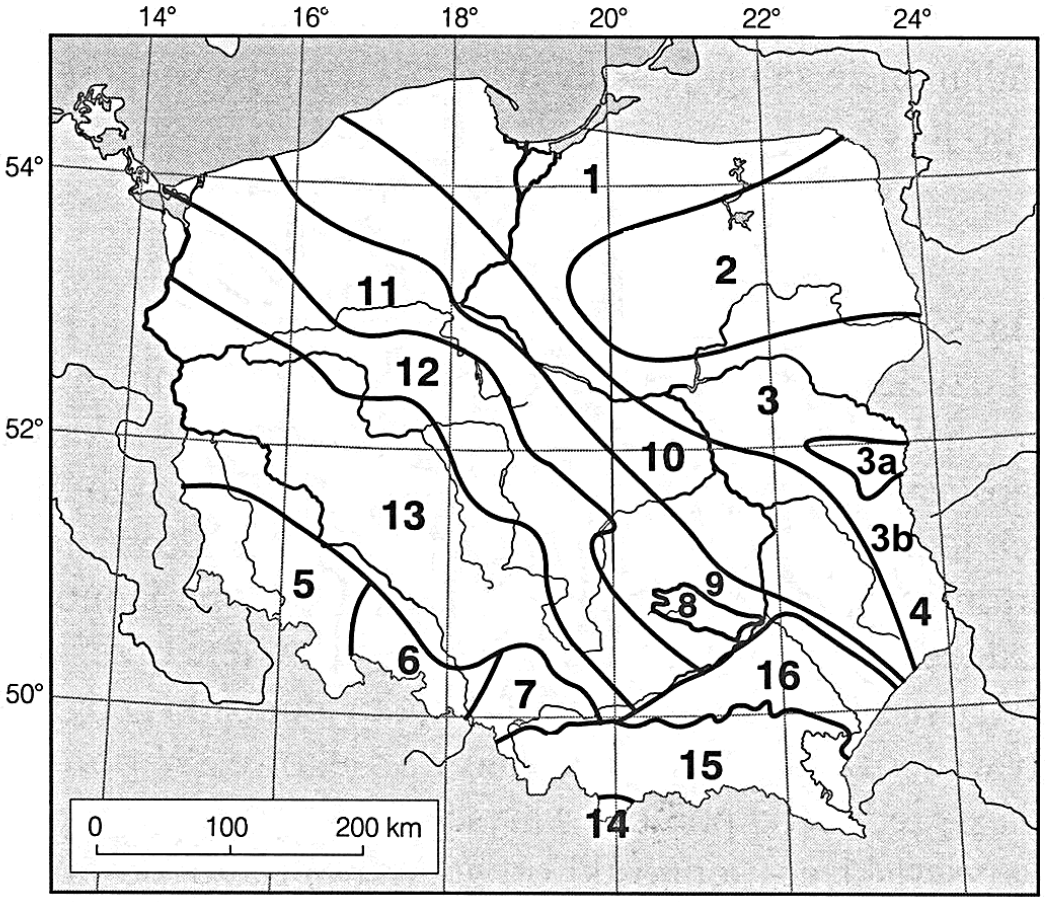

a) Uzupełnij tabelę, wpisując obok każdego z podanych surowców nazwę jednostki tektonicznej, na obszarze której dany surowiec jest eksploatowany. Nazwy jednostek dobierz z podanych.

niecka brzeżna, zapadlisko przedkarpackie, monoklina przedsudecka, zapadlisko śląsko-krakowskie

b) Podaj numery, którymi jednostki te oznaczono na mapie.

Surowiec mineralny	Nazwa jednostki tektonicznej	Numer jednostki na mapie
Rudy miedzi		
Siarka		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 29. *(2 pkt)*

Tabela przedstawia cechy rolnictwa wybranych krajów świata w latach 2002-2004 r.

Kraj	Powierzchnia użytków rolnych w ha na 1 mieszkańca	Ludność aktywna zawodowo w rolnictwie w % ogółu ludności	Zużycie nawozów sztucznych w kg na 1 ha użytków rolnych	Plony pszenicy w dt/ha	Grunty orne na 1 ciągnik w ha
Australia	22,7	2,2	4,0	17,0	153
Chiny	0,43	38,6	66,5	42,0	154
Dania	0,50	1,7	161,2	71,4	18,5
Kanada	2,18	1,1	37,7	26,2	62,3
Niemcy	0,21	1,0	162,7	81,7	12,5
Świat	**0,81**	**21,1**	**28,2**	**29,4**	**52,6**

a) Na podstawie tabeli podaj przykład kraju, który prowadzi ekstensywną gospodarkę rolną.

Kraj: .....

b) Przedstaw dwa argumenty potwierdzające ekstensywny typ rolnictwa w wybranym przez Ciebie kraju.

Argumenty:

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	16.	17.
	Maks. liczba pkt	2	2
	Uzyskana liczba pkt		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 30. *(2 pkt)*

Diagram ilustruje strukturę zasiewów zbóż na świecie w latach 1998-2000.

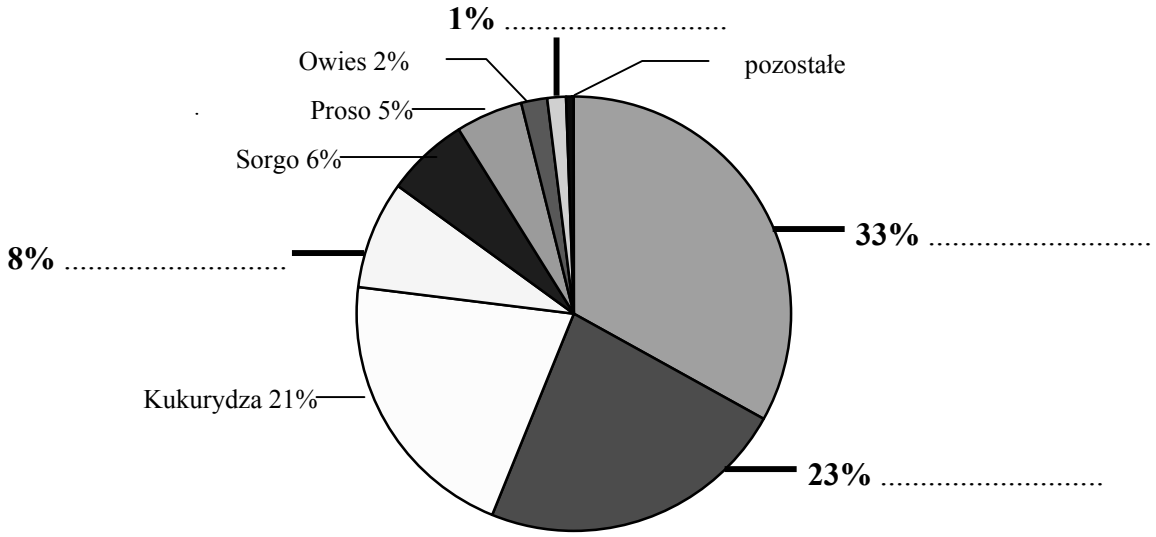

Uzupełnij diagram, wpisując w wyznaczonych miejscach nazwy podanych zbóż.

jęczmień, pszenica, ryż, żyto

Zadanie 31. *(2 pkt)*

Wymień dwie bariery, na jakie napotyka rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce oraz dwie korzyści, wynikające z rozwoju tego typu rolnictwa.

Bariery:

1. .....

2. .....

Korzyści:

1. .....

2. .....

Zadanie 32. *(2 pkt)*

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy portów specjalizujących się w przeładunkach wymienionych w tabeli towarów.

A. Ustka B. Gdańsk-Port Północny C. Gdynia D. Szczecin-Świnoujście

Specjalizacja portów	Port
węgiel kamienny, ropa naftowa	
węgiel kamienny, rudy metali, surowce chemiczne, zboża	
drobnica, zboża, drewno	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 33. *(2 pkt)*

Organizacje pozarządowe są ważnym partnerem rządów i samorządów terytorialnych w rozwiązywaniu problemów, dotyczących spraw lokalnych i ogólnoświatowych.

a) Podaj cechę organizacji pozarządowych, która odróżnia ich działalność od innych organizacji funkcjonujących na świecie.

.....

.....

b) Podaj dwie nazwy organizacji pozarządowych, wybierając je spośród podanych poniżej.

ONZ, Czerwony Krzyż, FAO, Greenpeace, Grupa Wyszehradzka

....., ...

Zadanie 34. *(2 pkt)*

Na mapie zaznaczono obszary wybranych współczesnych konfliktów zbrojnych i sporów terytorialnych.

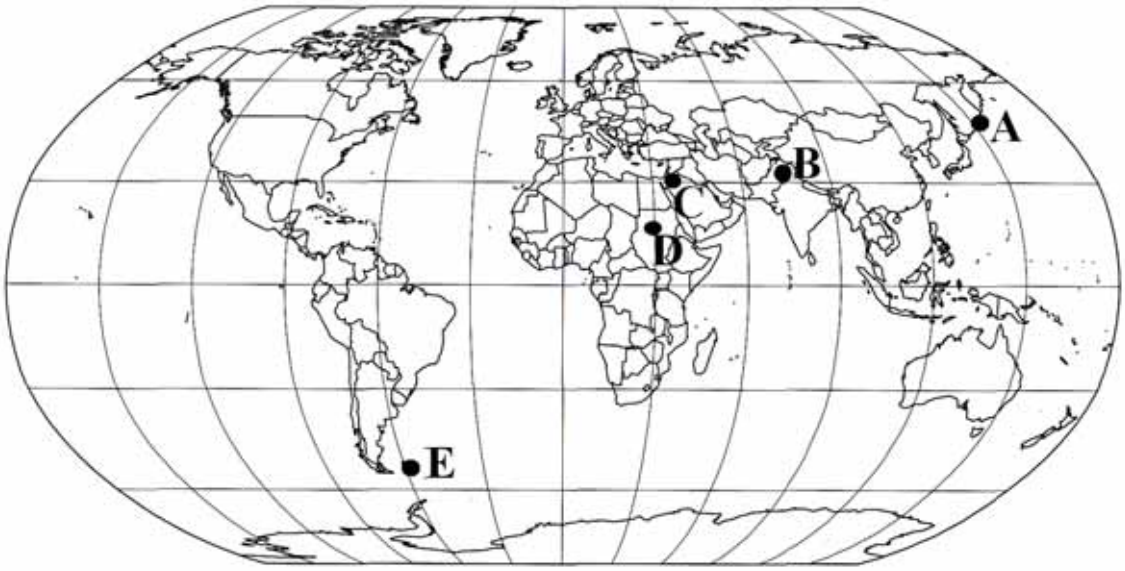

Uzupełnij poniższą tabelę, podając nazwy państw, stanowiących strony konfliktów zbrojnych lub sporów terytorialnych oraz litery, którymi oznaczono na mapie obszary ich występowania.

Obszar konfliktu lub sporu	Nazwy krajów stanowiących strony konfliktów lub sporów	Litera na mapie
Kaszmir	..... /	.....
Kuryle	..... /	.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	18.	19.	20.	21.	22.
	Maks. liczba pkt	2	2	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt					

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 35. *(2 pkt)*

W latach 1960-1970 w miejscowości Asuan wybudowano na Nilu potężną tamę o wysokości 111 metrów, która spiętrza w powstałym zbiorniku retencyjnym 160 mld m^3 wody. Inwestycja stała się dużą pomocą dla regionu, ale spowodowała także negatywne skutki zarówno przyrodnicze, jak i gospodarcze, które wystąpiły poniżej tamy w dolinie dolnego Nilu oraz powyżej tamy, na południe od Asuanu.

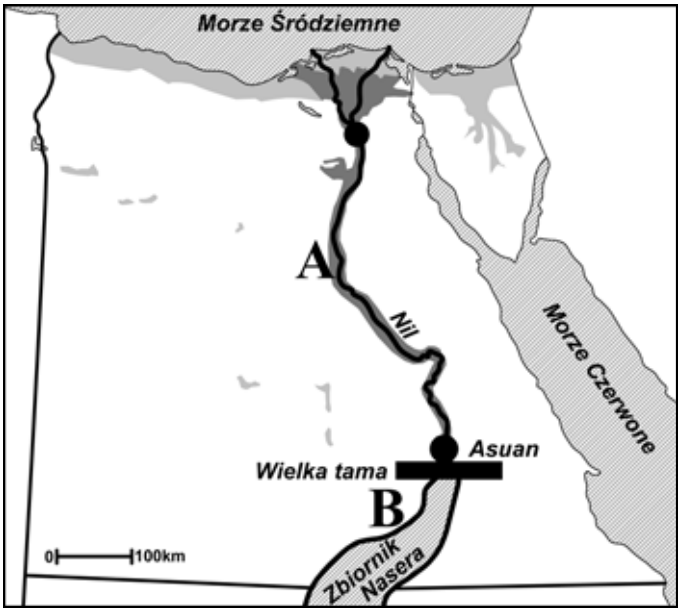

Uzupełnij schemat, wpisując w wolne pola numery, którymi oznaczono skutki, jakie wystąpiły w dolinie Nilu na obszarach zaznaczonych na mapie literami A i B po utworzeniu tamy i sztucznego Zbiornika Nasera.

1. Wzrost ilości akumulowanych aluwiów.
2. Likwidacja niebezpieczeństwa powodzi.
3. Konieczność przesiedlenia ludności w związku z nową inwestycją.
4. Wzrost wilgotności powietrza.
5. Zmniejszenie ilości transportowanych aluwiów.
6. Umożliwienie całorocznego kontrolowania nawadniania.
7. Zasolenie gleb.

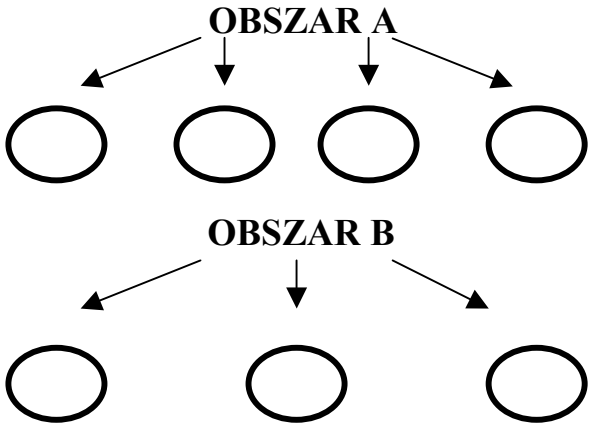

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	23.
	Maks. liczba pkt	2
	Uzyskana liczba pkt	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl